

Gmina Radecznicza

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

na lata 2017 – 2026

Opracowała: Agnieszka Wróblewska

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
2. POWIĄZANIE STRATEGII Z KRAJOWYMI AKTAMI PRAWNYMI.....	5
2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym	6
2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi	6
2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.....	9
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	12
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	12
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	15
2. HISTORIA.....	16
3. GOSPODARKA GMINY	16
3.1 Przedsiębiorczość.....	16
4. LUDNOŚĆ GMINY	18
4.1 Demografia.....	18
4.2 Poziom życia	20
4.3 Mieszkalnictwo	20
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY RADECNICA.....	21
5.1 Oświata	21
5.2 Kultura	22
5.3 Służba zdrowia.....	23
5.4 Pomoc społeczna	24
5.5 Policja	29
5.6 Rekreacja i sport	29
5.7 Organizacje społeczne	29
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	34
6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Radecznica na podstawie danych instytucji	34
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety	42
6.3 Analiza SWOT	49
7. PLANOWANIE DZIAŁAŃ	51

7.1 Misja i wizja Gminy Radecznicza.....	51
7.2 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	51
7.3 Cele strategiczne, operacyjne i zadania.....	55
7.4 Harmonogram wdrażania strategii.....	63
7.5 Ramy finansowe strategii.....	70
7.6 Programy.....	72
IV. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	73
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.....	73
2. EWALUACJA STRATEGII.....	81
ZAŁĄCZNIKI.....	83
WYKAZ SKRÓTÓW.....	87
SPIS WYKRESÓW I TABEL.....	87

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: bezrobocie, starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, wyzwaniem, którym musi podołać współczesna rodzina.

Działania prowadzone przez instytucje pomocy i integracji społecznej opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radecznica tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 poz. 930 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

2. Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radecznica (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2016 poz. 239 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 nr 43 poz. 225 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 poz. 224 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2016, poz. 645 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2016, poz. 1518 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2016 poz. 575 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2016 poz. 169);

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 poz. 930 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2015 poz. 1916);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r., poz. 546 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 581 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195).

2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach:

Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, która za jeden z celów stawia rozwój kapitału ludzkiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym jest trwale zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. *Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.*
2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. *Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.*
3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. *Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .*
4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. *Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.*

5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. *Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.*

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, którego cel główny brzmi: „ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych”.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015. Cele strategiczne programu:

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu.
2. Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.
3. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
4. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
5. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.
6. Poprawa jakości działań podejmowanych przez gminy w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ograniczenie wydatkowania środków finansowych na zadania niezwiązane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
7. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.
8. Oszacowanie strat ekonomicznych związanych z alkoholem.

2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zamojskiego na lata 2014-2020

W Strategii określono pięć celów strategicznych rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014 – 2020:

1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu.
 - 1.1 *Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy.*
 - 1.2 *Efektywny system form wsparcia realizowanych na rzecz zatrudnienia oraz współpracy i działań na lokalnym rynku pracy.*
 - 1.3 *Rozwój i dostosowanie bazy materialnej i instytucjonalnej do obowiązujących standardów.*
2. Zdrowe społeczeństwo.
 - 2.1 *Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu.*
 - 2.2 *Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców.*
 - 2.3 *Poprawa współpracy powiatu z samorządami gminnymi.*
 - 2.4 *Zwiększenie udziału powiatu w ogólnopolskich programach zdrowotnych.*
 - 2.5 *Ułatwienie dostępności do informacji na temat funkcjonowania placówek ochrony zdrowia.*
3. Pomoc dziecku i rodzinie.
 - 3.1 *Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych oraz do środowiskowych form wsparcia.*
 - 3.2 *Intensyfikacja działań na rzecz ofiar przemocy i sprawców przemocy.*
 - 3.3 *Zwiększenie liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.*
 - 3.4 *Zwiększenie dostępności do wsparcia specjalistycznego dla osób sprawujących pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy.*
 - 3.5 *Intensyfikacja współpracy instytucjonalnej na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.*
 - 3.6 *Podniesienie poziomu usług świadczonych na rzecz dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych i opuszczających pieczę zastępczą.*
4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
 - 4.1 *Wspieranie aktywności społecznej.*
 - 4.2 *Wspieranie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.*
 - 4.3 *Zwiększenie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych.*
5. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym podstawowych warunków do równoprawnego samodzielnego pełnego i czynnego na miarę możliwości uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

5.1 Propagowanie szeroko pojętej profilaktyki niepełnosprawności.

5.2 Działania w kierunku ograniczania i łagodzenia skutków niepełnosprawności.

5.3 Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

5.4 Kształtowanie w społeczności lokalnej właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020

W strategii wyróżniono 7 celów głównych:

1. Wzrost zatrudnienia i ograniczenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do 2020 roku.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, włączenie społeczne oraz wzrost aktywności i udziału w życiu społecznym osób starszych.
3. Budowa spójnego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę w województwie lubelskim.
4. Włączenie niepełnosprawnych mieszkańców województwa lubelskiego w życie społeczne i zawodowe.
5. Włączenie osób z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe.
6. Aktywne społeczności lokalne województwa lubelskiego.
7. Budowa efektywnej ekonomii społecznej w województwie lubelskim.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą 2030)

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Inne dokumenty strategiczne:

- *Program Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2015-2022*
- *Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia;*

- *Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020;*
- *Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2012 – 2016;*
- *Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020*
- *Program Współpracy Województwa Lubelskiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego
- diagnoza sytuacji społecznej Gminy
- planowanie działań
- opracowanie dokumentu

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie,
- określenie zasobów społecznych Gminy,

- badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokojenia.

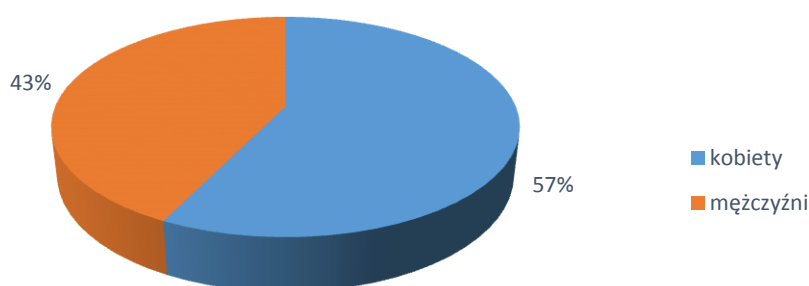
Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną i zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Radecznica, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radeczniczy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Biblioteka Publiczna Gminy Radecznica, gminne placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

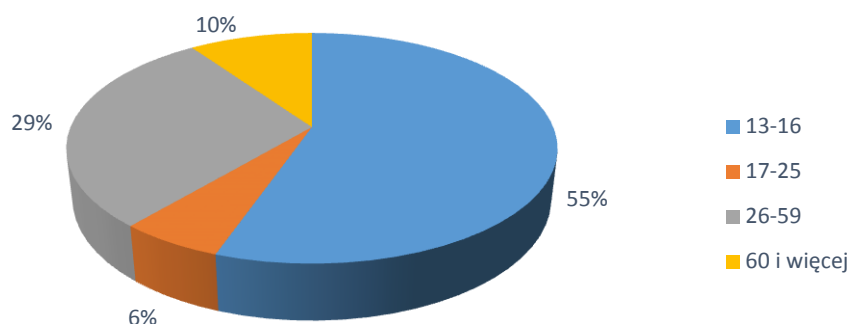
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 103 osoby (59 kobiet, 44 mężczyzn).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

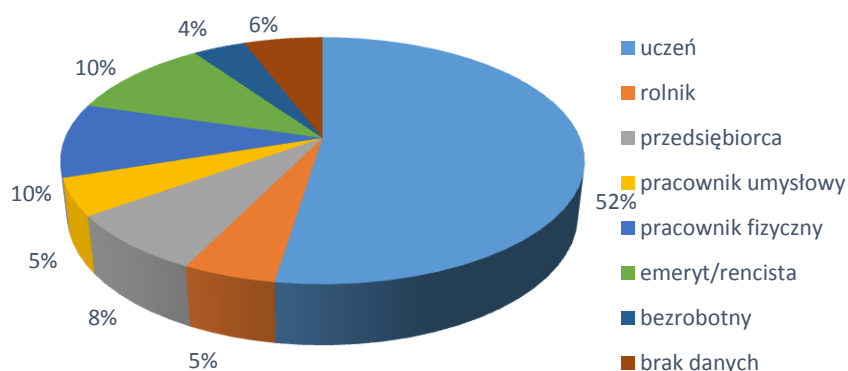
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszczące się w przedziale 13-16 lat - 57 osób. Druga pozycja przypadła natomiast grupie wiekowej 26-59 lat - było to 30 osób, 10 osób reprezentowało przedział wiekowy 60 i więcej lat.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

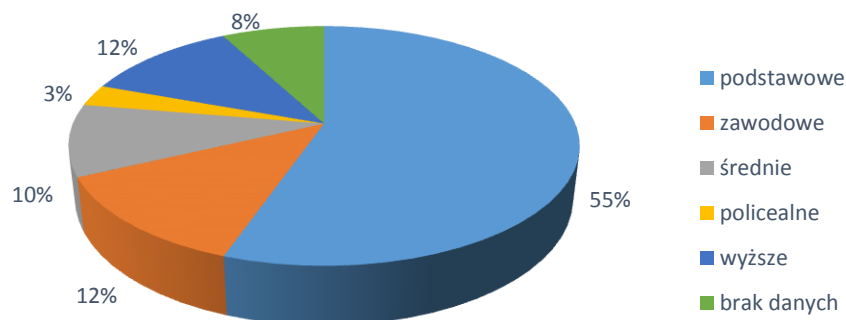
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Radecznica deklarowali się najczęściej jako uczniowie (54 osoby) następną pod względem liczebności grupę zawodową stanowili emeryci/renciści (11 osób) oraz pracownicy fizyczni (10 osób). W przypadku 6 ankiet nie odnotowano danych na temat zawodu respondenta.

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupą okazały się osoby posiadające wykształcenie podstawowe (57 osób) oraz zawodowe (13 osób), w 8 ankietach nie odnotowano danych na temat wykształcenia respondenta.

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radecznicy przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie Gminy Radecznica w Powiecie Zamojskim. Źródło: <http://gminy.pl/>

Gmina wiejska Radecznica położona jest w południowej części województwa lubelskiego, w zachodniej części powiatu zamojskiego. Siedzibą Gminy jest Radecznica. Sąsiaduje z następującymi gminami: Sułów, Szczepieszyn, Zwierzyniec, Terespol, Biłgoraj, Frampol, Goraj, Turobin. Powierzchnia gminy wynosi 110 km², lesistość stanowi 22,2%. W skład gminy wchodzi 19 sołectw: Czarnystok, Dzielce, Gaj Gruszczański, Gorajec-Stara Wieś, Gorajec-Zagroble, Gorajec-Zagroble-Kolonia, Gorajec-Zastawie, Gruszka Zaporska, Latyczyn, Mokrelipie, Podborcze, Podlesie Duże, Podlesie Małe, Radecznica, Trzęsiny, Wólka Czarnostocka, Zaburze, Zakłodzie, Zaporze.

2. Historia

Pierwotnie tereny radecznicke należały do Dymitra z Goraja, który otrzymał je od Ludwika Węgierskiego w 1377 r. Od 1593 r. włość szczebrzeszyńską wraz z Radecznicą nabył i włączył do swej ordynacji Jan Zamoyski. W latach 1666 - 1670 Zamoyski przekazał Radecznicę Bernardynom. Zakonnicy zostali tu ulokowani w roku 1667 r., akt fundacyjny klasztoru datowany jest na rok 1670 r. W czasach rozbiorów Radecznicą znalazła się w granicach Austrii, potem Księstwa Warszawskiego, a następnie Królestwa Polskiego. W czasie I wojny światowej na terenie gminy miały miejsce potyczki wojsk rosyjsko-austriackich z udziałem żołnierzy polskich. Po zakończeniu działań sytuacja gminy była bardzo trudna, gdyż ogromne straty w ludziach i mieniu doprowadziły do powszechnego zubożenia ludności i w konsekwencji - do emigracji wielu osób. Mimo to okres międzywojenny to czas bardzo dużej aktywności obywatelskiej: intensywnie rozwijało się pożarnictwo (w większości wsi powstały jednostki OSP), działał teatr amatorski w Radecznicy, rozwijało się szkolnictwo. W czasie II wojny światowej gminę dotknęły wysiedlenia, wywózki całych rodzin w głąb Rzeszy, zbiorowe egzekucje. Na terenie gminy działał oddział partyzancki oraz silne ugrupowanie Batalionów Chłopskich. Pod względem administracyjnym, od 1 stycznia 1999 roku gmina Radecznicą należy do województwa lubelskiego i wchodzi w skład powiatu zamojskiego.¹

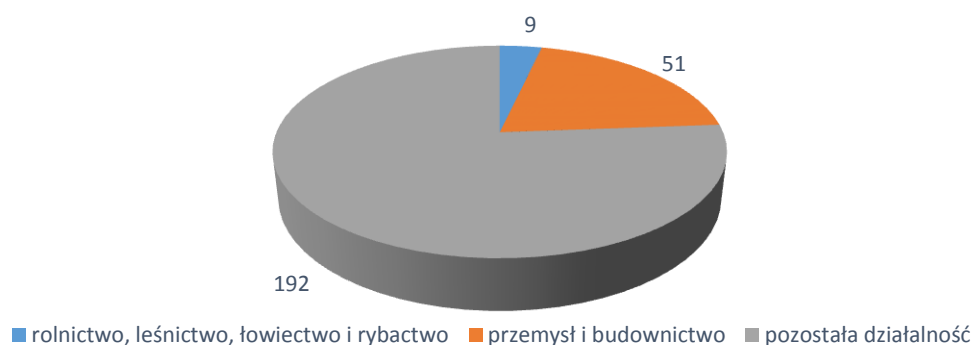
3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2015 roku na terenie Gminy Radecznicą było zarejestrowanych 252 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 15 należało do sektora publicznego, a 236 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 76% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą, 20% działa w ramach przemysłu i budownictwa, a 4% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

¹ <https://pl.wikipedia.org/>, Strategia Rozwoju Gminy Radecznicą na lata 2008-2015 str. 10-11.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Radecznica. Podział według rodzajów działalności PKD 2007.
Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

W ramach sektora publicznego spośród 15 podmiotów 11 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (179 jedn.), reszta to spółki handlowe (5 jedn.), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (1 jedn.), spółdzielnie (2 jedn.), oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (25 jedn.).

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej - 10 tys. ludności (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Radecznica przypada 423 firmy. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 5,1 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można powiedzieć, że na 10 tys. mieszkańców przypada 42 tego typu instytucje. Dokładne dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2013	2014	2015
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	421	427	423
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	10	27	24
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	18	18	27
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	5,0	5,1	5,1
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	42	42	42
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	17	45	40
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	70,9	72,0	71,3

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

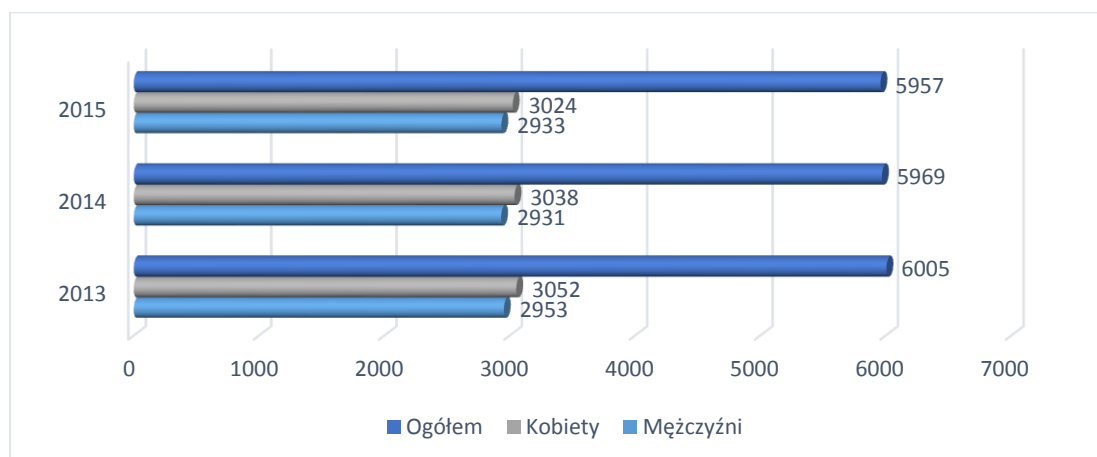
Na koniec 2015 r. Gminę Radecznica zamieszkiwało 5957 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat zauważa się tendencję spadkową w liczbie mieszkańców Gminy, w roku 2015 populacja Gminy zmniejszyła się o 48 osób w stosunku do roku 2013. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2015 roku wynosiła 54 osoby na 1 km².

Tabela 2. Demografia Gminy Radecznica. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl>.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	6 005	5 969	5 957
Kobiety			
Ogółem	3 052	3 038	3 024
w. przedprodukcyjny	412	390	389
w. produkcyjny	1 601	1 599	1 601
w. poprodukcyjny	1 039	1 049	1 034
Mężczyźni			
Ogółem	2 953	2 931	2 933
w. przedprodukcyjny	469	463	462
w. produkcyjny	1 969	1 943	1 935
w. poprodukcyjny	515	525	536

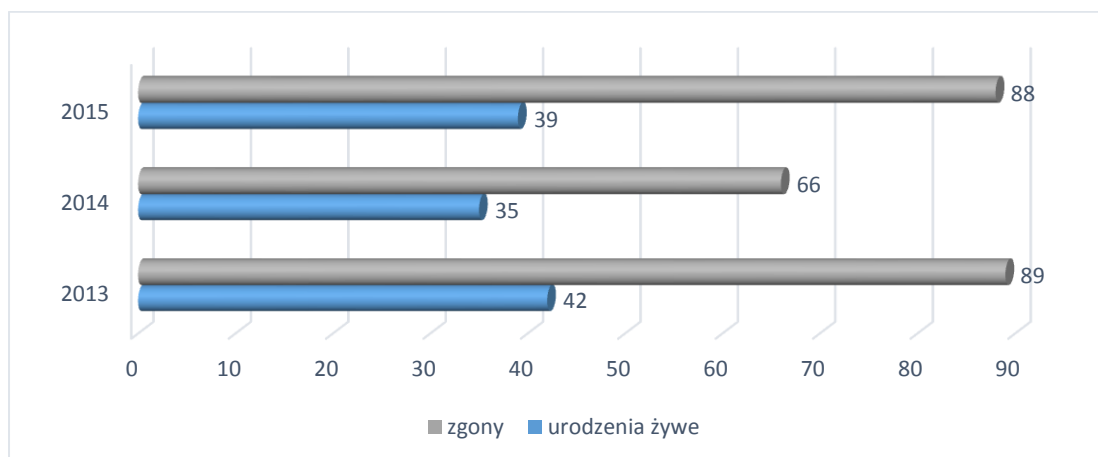
Wśród ogólnej liczby mieszkańców Gminy liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn. W 2015 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 103.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Radecznica w latach 2013-2015 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl>.

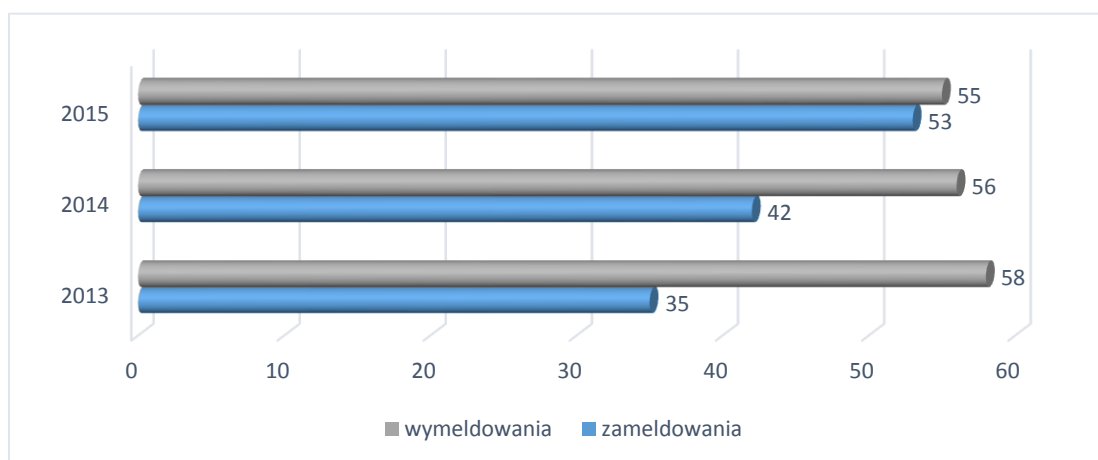
W latach 2013-2015 na terenie Gminy zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2013-2015 wyniósł -127 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności (urodzenia i zgony) w Gminie Radecznica w latach 2013-2015. Źródło: dane GUS <https://bd.stat.gov.pl>.

W przypadku salda migracji wskaźniki również są ujemne. Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań. Saldo migracji dla lat 2013-2015 wynosi – 39 osób.

Wykres 8. Migracje na terenie Gminy Radecznica w latach 2013-2015. Źródło: dane GUS <https://bd.stat.gov.pl>.

W 2015 roku wśród mieszkańców Gminy Radecznica ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (59,4%), osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) stanowią 14,3%, natomiast osoby w wieku 60 lat i więcej (w przypadku kobiet) i 65 lat i więcej (w przypadku mężczyzn) stanowią 26,4% grupę osób. Analizując strukturę wieku ludności Gminy Radecznica można zaobserwować stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co ma wpływ na starzenie się mieszkańców Gminy.

4.2 Poziom życia

W 2014 r. dochody Gminy Radecznica w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 2537 zł, przy wydatkach w wysokości 2472 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 21,9% całości wydatków gminnego budżetu 3247,2 tys. zł (wzrost o 1,1 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego). W 2014 roku w Powiecie Zamojskim wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 38,5% wydatków budżetu.

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi w Gminie Radecznica 88 m² (2014 r.). W tym samym roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 0,1% ogółu wydatków budżetowych przy 0,3% dochodu z tego samego tytułu.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Radecznica. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl>.

	Jednostka miary	2013	2014	2015
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe				
Ogółem				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	2 198	2 202	<i>b.d.</i>
<i>izby</i>	izba	7 652	7 682	<i>b.d.</i>
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	192 478	193 179	<i>b.d.</i>
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	2 089	2 093	2 093
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
Ogółem				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	1 917	1 921	<i>b.d.</i>
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	1 311	1 316	<i>b.d.</i>
<i>łazienka</i>	mieszk.	1 244	1 249	<i>b.d.</i>
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	1 061	1 066	<i>b.d.</i>
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	87,2	87,2	<i>b.d.</i>
<i>łazienka</i>	%	56,6	56,7	<i>b.d.</i>
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	48,3	48,4	<i>b.d.</i>
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	87,6	87,7	<i>b.d.</i>
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	32,1	32,4	<i>b.d.</i>
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	366,0	368,9	<i>b.d.</i>

5. Infrastruktura społeczna Gminy Radecznicza

5.1 Oświata

Na terenie gminy Radecznicza funkcjonują następujące placówki edukacyjno-oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa w Radeczniczy
2. Publiczne Gimnazjum w Radeczniczy
3. Zespół Szkół w Gorajcu
4. Szkoła Podstawowa w Czarnymstoku
5. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zaburzu

Tabela 4. Wybrane dane dot. szkół publicznych na terenie Gminy Radecznicza w latach 2013-2015. Źródło: dane instytucji.

Rok szkolny	2013/2014	2014/2015	2015/2016
<i>Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie gminy</i>			
Szkoły podstawowe	301	302	309
Gimnazja	162	164	168
Uczniowie niepełnosprawni dowożeni do placówek specjalistycznych poza teren gminy	3	4	5
Uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego realizujący obowiązek szkolny w szkołach ogólnodostępnych na terenie gminy	4	6	6
<i>Liczba nauczycieli ogółem</i>			
Osoby	108	105	99
Etaty	58,16	58,92	58,08
<i>Wychowanie przedszkolne</i>			
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	5	5	4
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	77	79	61
Liczba etatów nauczycielskich	6	6	5

Działalność oświatowa prowadzona jest w pięciu budynkach, w tym dostępne są 3 sale gimnastyczne, 1 sala zastępcza zorganizowana w budynku OSP w Czarnymstoku, 6 boisk przyszkolnych oraz dwa place zabaw. Wychowanie przedszkolne prowadzone jest w pomieszczeniach budynków szkół podstawowych.

5.2 Kultura

Biblioteka Publiczna Gminy Radecznicza

W gminie Radecznicza działalność z zakresu kultury prowadzi Biblioteka Publiczna Gminy Radecznicza i jej filia w Gorajcu - Starej Wsi. Nadrzędnym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie książki, czytelnictwa i wiedzy w środowisku. Biblioteka pełni także rolę centrum informacyjnego. Biblioteka oferuje różne formy działania m.in.: spotkania autorskie, promocje książek, lekcje biblioteczne, quizy, konkursy plastyczne, literackie, recytatorskie i czytelnicze, jest to m.in.: „Gminny konkurs recytatorski poezji regionalnych poetów” oraz konkurs literacki „Talenty małych Ojczyzn”. Ponadto współtworzy projekty społeczno-edukacyjne oraz jest inicjatorem działań aktywizujących czytelniczo dla mieszkańców gminy.

Gminne Centrum Kultury

GCK zostało utworzone 1 stycznia 2016 roku. Podstawowymi celami GCK są:

1. Organizowanie wielokierunkowej działalności w dziedzinie rozwoju i upowszechniania kultury na terenie Gminy Radecznicza.
2. Rozpoznanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych ludności – przede wszystkim mieszkańców Gminy Radecznicza.
3. Ochrona dóbr kultury.

Podstawowe zadania GCK, to:

1. Organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej.
2. Organizowanie i wspieranie imprez kulturalnych.
3. Gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie ochrona i udostępnianie dóbr kultury.
4. Tworzenie warunków dla rozwoju folkloru i twórczości ludowej.
5. Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania kulturą i sztuką.
6. Prowadzenie działalności instruktażowo – metodycznej.
7. Promocja kultury Gminy Radecznicza oraz lokalnych twórców.
8. Prowadzenie dokumentacji życia kulturalnego Gminy.
9. Współdziałanie z instytucjami oświatowo – wychowawczymi, placówkami upowszechniania kultury, bibliotekami, organizacjami społecznymi i młodzieżowymi, stowarzyszeniami kulturalnymi w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych społeczeństwa.

10. Współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i administracji.

5.3 Służba zdrowia

Zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Radecznica realizują NZOZ Ośrodek Zdrowia w Radeczniczy oraz NZOZ w Gorajcu.

W NZOZ w Radeczniczy zatrudnieni są: 1 lekarz internista, 1 lekarz pediatra, 3 pielęgniarki, w tym 2 pielęgniarki środowiskowe oraz 1 pielęgniarka medycyny szkolnej. Zadeklarowani pacjenci ośrodka – 2457 osób, w tym 324 osób w wieku od 0 do 18 lat. W 2015 roku udzielono 8464 porad.

NZOZ w Gorajcu zatrudnia następujący personel: 1 lekarz chorób wewnętrznych, 1 lekarz pediatra, 3 pielęgniarki środowiskowe, 1 położna.

Wśród dorosłych mieszkańców Gminy przeważają choroby układu krążenia (nadciśnienie, niedokrwienność serca, miażdżyca), cukrzyca, choroby tarczycy, nowotwory, choroby układu oddechowego, choroby układu trawienia, choroby układu mięśniowo – kostnego (choroby zwyrodnieniowe stawów, choroby kręgosłupa), choroby tkanki łącznej i obwodowego układu nerwowego, choroby psychiczne. Wśród dzieci i młodzieży najczęściej występują wady postawy, wady wzroku, alergie, choroby układu moczowego, otyłość.

W ramach profilaktyki prowadzone są badania bilansowe, badania okresowe, rozmowy indywidualne i pogadanki o tematyce zdrowotnej.

W Radeczniczy znajduje się Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Psychiatryczny. Jest to jedna z najważniejszych placówek tego rodzaju w województwie lubelskim.

W szpitalu funkcjonuje 8 Oddziałów z 422 łózkami:

- Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu,
- Oddział Psychiatryczny dla Przewlekłe Chorych,
- 3 Oddziały Psychiatryczne,
- 2 Zakłady Opiekuńczo – Lecznicze dla Psychiczenie Chorych
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy.

W wymienionych oddziałach pracuje: 17 lekarzy psychiatrów, 2 lekarzy internistów, 8 psychologów, 100 pielęgniarek, 18 terapeutów zajęciowych.

W Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu podstawowy program terapii prowadzony jest w 3 grupach:

1. grupa wstępna,

2. grupa destrukcji,
3. grupa zapobiegania nawrotom.

W ramach programu pacjenci mają możliwość pracy indywidualnej z terapeutą. Na terenie Oddziału jeden raz w tygodniu odbywają się meetingi Anonimowych Alkoholików.

5.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radecznicy jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem. Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej GOPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym, m.in. z: Urzędem Gminy, policją, szpitalami, GKRPA, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, GCK, GBP, sądem, kuratorami sądowymi, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, KRUS, US.

W roku 2015 struktura organizacyjna OPS obejmowała 7 etatów: kierownik, trzech pracowników socjalnych, główny księgowy, dwóch pracowników prowadzących świadczenia rodzinne, wychowawcze, opiekuńcze, kartę dużej rodziny oraz fundusz alimentacyjny, asystent rodziny oraz opiekunki domowe, które są zatrudniane w miarę potrzeb w środowisku. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc dla mieszkańców Gminy w różnej formie. Ogólnie w 2015 roku pomocą objęto 194 gospodarstwa domowe, a w nich 583 osoby. Świadczenia pieniężne przyznano ogółem 181 osobom, 166 rodzinom. Pracownicy socjalni przeprowadzili 194 wywiady środowiskowe.

Tabela 5. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS Radecznicza.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	352	370	334
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób, w tym:	342	329	303
Osoby długotrwale korzystające	310	291	177
Wiek 0-17	93	82	77
Wiek produkcyjny	205	203	188
Wiek poprodukcyjny	44	44	38
Liczba rodzin	220	214	194
Liczba osób w rodzinach	708	646	583

Jak wynika z powyższych danych, liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej z roku na rok zmniejsza się. Spośród osób, którym przyznano świadczenie największą grupę stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy. W 2013 r. było to 91% wszystkich świadczeniobiorców, w 2015 liczba osób długotrwale korzystających z pomocy znacznie zmalała i stanowiła 58% ogółu świadczeniobiorców.

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in.: rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin dotkniętych innymi problemami.

Tabela 6. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Liczba rodzin	220	179	167
Liczba osób w rodzinach	708	556	468
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	12	10	6

Jak wskazują dane zawarte w tabeli w latach 2013-2015 liczba rodzin objętych pracą socjalną zmalała o 24%.

Tabela 7. Liczba udzielonych świadczeń w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Zasiłek rodzinny i dodatki /liczba rodzin/	293	243	276
Zasiłek pielęgnacyjny /liczba świadczeń/	1332	1417	1518
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka /liczba świadczeń/	32	32	37
Świadczenie pielęgnacyjne /liczba świadczeń/	654	124	112
Zasiłek dla opiekuna /liczba świadczeń/	x	921	542
Specjalny zasiłek opiekuńczy /liczba świadczeń/	4	28	142

GOPS w Radeczniczy wykonuje także zadania wynikające z ustawy osobom uprawnionym do alimentów. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom uprawnionym po spełnieniu określonych w ustawie warunków.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS Radecznicza.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Liczba osób pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego	36	36	33
Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego	23	22	20
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	167949	151096	145512

Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki dla uczniów szkół oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności.

Tabela 9. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Źródło: dane GOPS Radecznicza.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - posiłki /liczba osób/	130	119	121
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – zasiłki na zakup żywności /liczba osób/	58	79	78

GOPS prowadzi również odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Radecznicza. W 2013 roku pomocą w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej objęto 20 osób, w 2014 r. 17 osób, w 2015 r. 17 osób.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku

o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionych ustaw samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Radecznica.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok został przyjęty Uchwałą Nr XII/78/2015 Rady Gminy Radecznica z dnia 21 grudnia 2015 roku. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania wszelkich substancji psychoaktywnych.

Cele działań na płaszczyźnie profilaktyki alkoholowej i narkotykowej:

1. Zwiększenie dostępności leczenia i terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych służącej profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.

W Gminie istnieje grupa AA działająca przy Oddziale Odwykowym Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Radecznicy. Grupa jest otwarta dla wszystkich potrzebujących wsparcia, jednak w spotkaniach udział biorą głównie pacjenci ww. oddziału. Spotkania odbywają się raz w tygodniu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wszyscy członkowie GKRPA posiadają odpowiednie przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz dodatkowe szkolenia podnoszące kwalifikacje do pracy w/w zakresie. GKRPA w Radecznicy w szczególności:

- opiniuje, inicjuje i planuje wykonanie gminnego programu;
- opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności z uchwałami Rady Gminy ;
- kontroluje przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi;
- uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego;
- podejmuje działania zmierzające do zastosowania leczenia odwykowego oraz decyduje o skierowaniu wniosku do sądu.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny działa zgodnie z Uchwałą Nr XI/56/2011 Rady Gminy Radecznica z dnia 30 listopada 2011 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, Zespół działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Wójtem Gminy Radecznica, a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w jego skład. ZI to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy Radecznica. W skład Gminnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi przedstawiciele następujących instytucji: GOPS w Radecznicy, GKRPA w Radecznicy, Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie, SP w Radecznicy, SP w Zaburzu, SP w Gorajcu, SP w Czarnymstoku, Gimnazjum w Radecznicy, Gimnazjum w Gorajcu, SNZOZ w Radecznicy, SNZOZ w Gorajcu, przedstawiciel parafii Mokrelipie, przedstawiciel parafii Trzęsiny, przedstawiciel parafii Gorajec.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje zadania określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

5.5 Policja

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie, na terenie Gminy Radecznica odnotowano:

- w 2013 roku – 78 przestępstw, w tym 3 postępowania z nieletnimi;
- w 2014 roku – 53 przestępstwa, brak postępowań z nieletnimi;
- w 2015 roku – 43 przestępstwa, brak postępowań z nieletnimi.

W latach 2013-2015 przeprowadzono działania profilaktyczne w środowisku lokalnym, między innymi na terenie Gminy odbyły się liczne konsultacje społeczne, spotkania w szkołach. Ponadto spotkania indywidualne w sołectwach oraz osiedlach mieszkaniowych mające na celu przeciwdziałanie czynom zabronionym, a tym samym zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Gminy Radecznica.

5.6 Rekreacja i sport

Na terenie Gminy Radecznica działalność prowadzą dwa kluby sortowe: Gminny Klub Sportowy „Relax Radecznica” oraz Uczniowski Klub Sortowy Gorajec.

Gminny Klub Sportowy „Relax Radecznica” funkcjonuje od 1984 roku, opiera się wyłącznie na społecznej pracy członków. Zawodnicy klubu biorą udział w rozgrywkach piłki nożnej organizowanych przez Zamojski Okręgowy Związek Piłki Nożnej. Działające Sekcje: Seniorzy, Juniorzy Młodszy (2000-2002), Młodziki Starsi (2003-2005).

5.7 Organizacje społeczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Radecznica corocznie uchwała Program współpracy Gminy Radecznica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Przedmiotowy program określa kierunki, obszary, formy współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi.

Program współpracy Gminy Radecznica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2016 został przyjęty Uchwałą NR XI.69.2015 Rady Gminy Radecznica z dnia 19 listopada 2015 r. Celem

głównym Programu jest określenie sposobu jego realizacji, zasad i form współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, które wzmocnią rolę organizacji w realizacji zadań publicznych, podniosą ich skuteczność i efektywność oraz jakość prowadzonych przez nie działań.

Cele szczegółowe Programu to:

- 1) stwarzanie warunków dla powstawania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
- 2) zwiększenie wpływu organizacji pozarządowych i innych podmiotów na racjonalne wykorzystanie środków finansowych,
- 3) umożliwienie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom na innowacyjną i konkurencyjną realizację zadań publicznych,
- 4) rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami oraz zwiększanie ich wpływu na kreowanie polityki społecznej w gminie,
- 5) pełniejsze zaspokajanie różnorodnych potrzeb społeczeństwa,
- 6) promocja organizacji pozarządowych działających w gminie oraz na rzecz gminy.

Na terenie Gminy Radecznica działają następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Lokalnego w Radeczniczy „Stąd Jesteśmy”

Stowarzyszenie realizuje cele w zakresie działalności na rzecz rozwoju społeczności lokalnej, wspierania inicjatyw społecznych, działalności kulturalnej, fizycznej i sportowej, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, w szczególności:

- 1) Wspieranie społecznej aktywności obywateli;
- 2) Ochrona przyrody i krajobrazu;
- 3) Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia;
- 4) Prowadzenie kursów, szkoleń, imprez kulturalnych oraz innych działań na rzecz dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych;
- 5) Upowszechnianie turystyki, rekreacji i sportu;
- 6) Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży;
- 7) Dbłość o tradycje lokalne, propagowanie historii lokalnej;
- 8) Poprawa infrastruktury lokalnej.

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Lokalnego „Mokrelipie”

Celami stowarzyszenia są:

- 1) Działanie na rzecz kultury, oświaty, kultury fizycznej, sportu.
- 2) Promocja ekologii i ochrony środowiska.
- 3) Inspirowanie społeczności do podejmowania działalności gospodarczej.

- 4) Działanie na rzecz zwiększenia udziału ludzi w życiu publicznym.
- 5) Ułatwianie kontaktów z instytucjami i organizacjami krajowymi i międzynarodowymi
- 6) Promocja regionu w kraju i zagranicą.
- 7) Promocja kultury.
- 8) Propagowanie idei samorządności wśród społeczeństwa.
- 9) Działanie na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców.
- 10) Działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 11) Pomoc osobom poszukującym pracy i bezrobotnym.
- 12) Zachowanie i ochrona dziedzictwa narodowego
- 13) Działanie na rzecz turystyki i jej promocja.
- 14) Prowadzenie świetlic, bibliotek, orkiestr, teatrów amatorskich, chórów.

- Stowarzyszenie „Przyjazna Wieś”

Stowarzyszenie realizuje cele w zakresie działalności na rzecz rozwoju społeczności lokalnej, wspierania inicjatyw społecznych, działalności kulturalnej, fizycznej i sportowej, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w szczególności:

- 1) Działalność na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.
- 2) Integrację lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego.
- 3) Wspomaganie wszelkich inicjatyw mających na celu ograniczenie bezrobocia.
- 4) Pomoc podmiotom rozpoczynającym działalność gospodarczą.
- 5) Rozwój przedsiębiorczości poprzez aktywizację lokalnego społeczeństwa na obszarze naszej gminy.
- 6) Wspieranie inicjatyw mających na celu nawiązanie współpracy z Polonią.
- 7) Działalność na rzecz wspierania procesów integracyjnych z Unią Europejską i rozwijanie współdziałania z innymi krajami Europy Środkowej i Wschodniej.
- 8) Wspieranie procesów przekształceń wsi i rolnictwa.
- 9) Poprawę infrastruktury na obszarach wiejskich.
- 10) Działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, z uwzględnieniem zarówno interesów gospodarczych mieszkańców, jak i wymogów ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz przyrodniczego wsi.
- 11) Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich na zasadach stosowanych w programach Unii Europejskiej.
- 12) Budowanie wzajemnych więzi międzyludzkich, integrujących mieszkańców.

- 13) Współpracę z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie Unii Europejskiej, które kierują się służebną rolą wobec społeczeństwa,
- 14) Pomoc społeczną i rehabilitację osób niepełnosprawnych oraz środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego.
- 15) Działalność charytatywną.
- 16) Promocja idei zdrowego społeczeństwa.
- 17) Dbanie o rozwój fizyczny społeczeństwa, szczególnie młodzieży.
- 18) Prowadzenie działalności turystycznej, krajoznawczej i kulturowej.
- 19) Działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego.
- 20) Organizacja współpracy zagranicznej.
- 21) Praca społeczno-wychowawcza uwzględniająca potrzeby wszystkich grup wiekowych społeczności lokalnej.

- Stowarzyszenie "Wzgórza Roztocza"

Stowarzyszenie realizuje cele w zakresie działalności na rzecz rozwoju społeczności lokalnej, wspierania inicjatyw społecznych, działalności kulturalnej, fizycznej i sportowej, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w szczególności:

- 1) Wspieranie społecznej aktywności obywateli.
- 2) Ochrona przyrody i krajobrazu.
- 3) Propagowanie turystyki konnej i jeździectwa.
- 4) Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia.
- 5) Prowadzenie kursów, szkoleń, imprez kulturalnych oraz innych działań na rzecz dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych.
- 6) Upowszechnianie turystyki, rekreacji i sportu.
- 7) Nauka jazdy konnej.
- 8) Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.
- 9) Propagowanie turystyki wodnej i wędkarskiej.
- 10) Poprawa infrastruktury na obszarach wiejskich.

- Stowarzyszenie „Twórzmy Dobro”

Stowarzyszenie realizuje cele w zakresie działalności na rzecz rozwoju społeczności lokalnej, wspierania inicjatyw społecznych, działalności kulturalnej, fizycznej i sportowej, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w szczególności: działalność na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, integrację

lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego, wspomaganie wszelkich inicjatyw mających na celu ograniczenie bezrobocia, pomoc podmiotom rozpoczynającym działalność gospodarczą, rozwój przedsiębiorczości poprzez aktywizację lokalnego społeczeństwa na obszarze gminy, wspieranie inicjatyw mających na celu nawiązanie współpracy z Polonią, działalność na rzecz wspierania procesów integracyjnych z Unią Europejską i rozwijanie współdziałania z innymi krajami Europy Środkowej i Wschodniej, wspieranie procesów przekształceń wsi i rolnictwa, poprawę infrastruktury na obszarach wiejskich, działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, z uwzględnieniem zarówno interesów gospodarczych mieszkańców, jak i wymogów ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz przyrodniczego wsi, wspieranie rozwoju obszarów wiejskich na zasadach stosowanych w programach Unii Europejskiej, budowanie wzajemnych więzi międzyludzkich, integrujących mieszkańców, współpracę z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie Unii Europejskiej, które kierują się służebną rolą wobec społeczeństwa, pomoc społeczną i rehabilitację osób niepełnosprawnych oraz środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego, działalność charytatywną, promocja idei zdrowego społeczeństwa, dbanie o rozwój fizyczny społeczeństwa, szczególnie młodzieży, prowadzenie działalności turystycznej, krajoznawczej i kulturowej, działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego, organizacja współpracy zagranicznej, praca społeczno-wychowawcza uwzględniająca potrzeby wszystkich grup wiekowych społeczności lokalnej.²

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Lokalnego „Sielska Dolina”

Cel główny Stowarzyszenia to aktywizacja miejscowej ludności m.in. poprzez: działania na rzecz kultury, oświaty, kultury fizycznej i sportu. Promocja ekologii i ochrony środowiska. Ponadto inspirowanie społeczności do podejmowania działalności gospodarczej oraz do zachowania i ochrony dziedzictwa narodowego, a także promocja turystyki, w szczególności agroturystyki.

- 17 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych

W Gminie Radecznica działa 17 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Dwie z nich, tj. Jednostki Radecznica i Latyczyna wpisane są do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Na terenie Gminy działają również młodzieżowe drużyny pożarnicze. Pierwszą powstałą w 1917 roku jednostką działającą na terenie Gminy po dzień dzisiejszy jest OSP Mokrelipie. Jednostki OSP działają w: Czarnymstoku, Dzielcach, Gaju Gruszczańskim,

² <http://bazy.ngo.pl/>

Gruszcze Zaporskiej, Gorajcu Starej-Wsi, Gorajcu-Zastawie, Gorajcu-Zagrobie, Mokremlipiu, Latyczynie, Podborczu, Podlesiu Dużym, Podlesiu Małym, Radecznicy, Wólce Czarnostockiej, Zaburzu, Zakłodziu, Zaporzu.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Radecznica na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2013-2015 okazały się: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

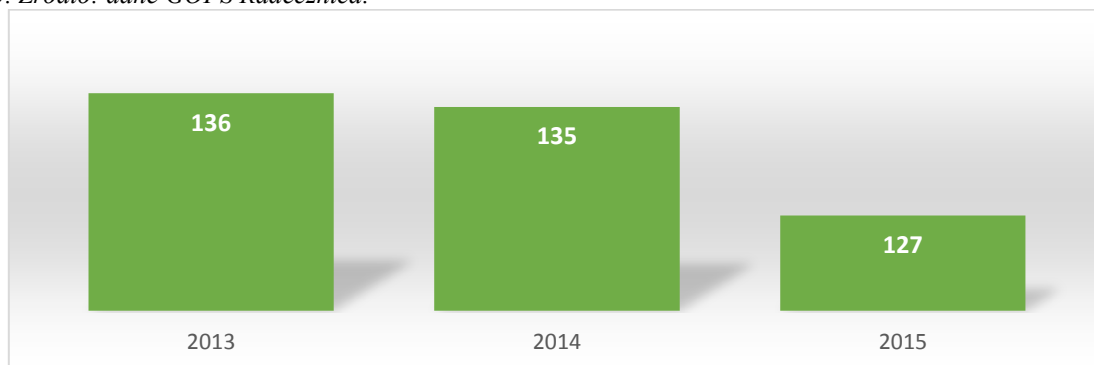
Tabela 10. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	79	67	76
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	14	14
W tym: Wielodzietność	6	6	4
Bezrobocie	90	86	77
Niepełnosprawność	85	81	76
Długotrwała lub ciężka choroba	136	135	127
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	57	48	47
Przemoc w rodzinie	2	2	2
Alkoholizm	59	55	51
Narkomania	0	1	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	7	3	1
Zdarzenie losowe	1	2	2
Sytuacja kryzysowa	2	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Długotrwała lub ciężka choroba

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Radecznica korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. W latach 2013-2015 najwięcej rodzin w Gminie Radecznica uzyskało świadczenia z tego powodu. W roku 2015 liczba rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu spadła o 7% w stosunku do roku 2013.

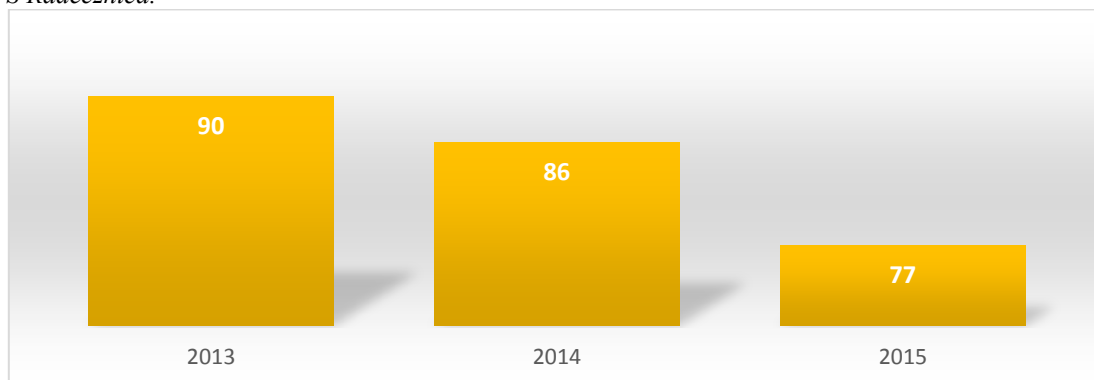
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

Bezrobocie

Drugim powodem pod względem liczby osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej jest bezrobocie. Liczba świadczeniobiorców na przestrzeni trzech lat zmniejszyła się o 14%.

Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP również malała. Na przestrzeni trzech lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych z terenu Gminy Radecznica zmalała o 24%.

Tabela 11. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Radecznica w latach 2013-2015. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl>

Dane	2013	2014	2015
Liczba bezrobotnych ogółem	267	222	204
Bezrobotne kobiety	116	91	95
Bezrobotni mężczyźni	151	131	109

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2015 roku 5,8%. Udział procentowy bezrobotnych kobiet w 2015 roku wynosił 5,9% i był wyższy od wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn, który wynosił 5,6%.

Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w Powiecie Zamojskim, jest wyższy niż średnia wojewódzka i średnia krajowa.

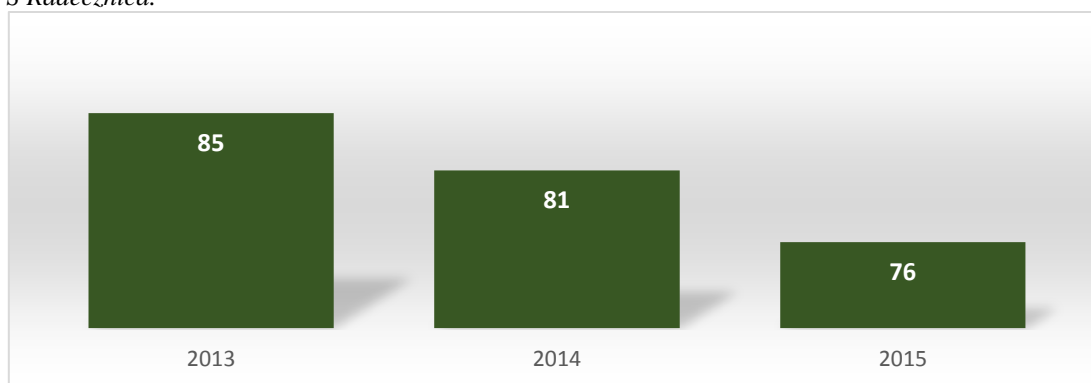
Tabela 12. Stopa bezrobocia w Powiecie Zamojskim, Województwie Lubelskim oraz Kraju w latach 2013-2015. Źródło: WUP w Lublinie.

	2013	2014	2015
Powiat Zamojski	16,2%	14,5%	13,9%
Województwo Lubelskie	14,4%	12,7%	11,7%
Polska	13,4%	11,4%	9,8%

Niepelnosprawność

Kolejnym ważnym problemem społecznym Gminy jest niepełnosprawność. W latach 2013-2015 liczba świadczeniobiorców z tego tytułu stale malała. W 2015 roku liczba rodzin, w której głównym powodem trudnej sytuacji życiowej była niepełnosprawność była o 11% mniejsza niż w roku 2013.

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015. Źródło: GOPS Radecznicza.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zamościu wydał następującą liczbę orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców Gminy Radecznicza:

Tabela 13. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla mieszkańców Gminy Radecznicza przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zamościu. Źródło: dane Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

	2013	2014	2015
<i>Dzieci zaliczane do osób niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu</i>			
Do 3 lat	5	2	3
4-7 lat	0	1	1
8-16 lat	2	4	3
<i>płeć</i>			
kobiety	2	2	2

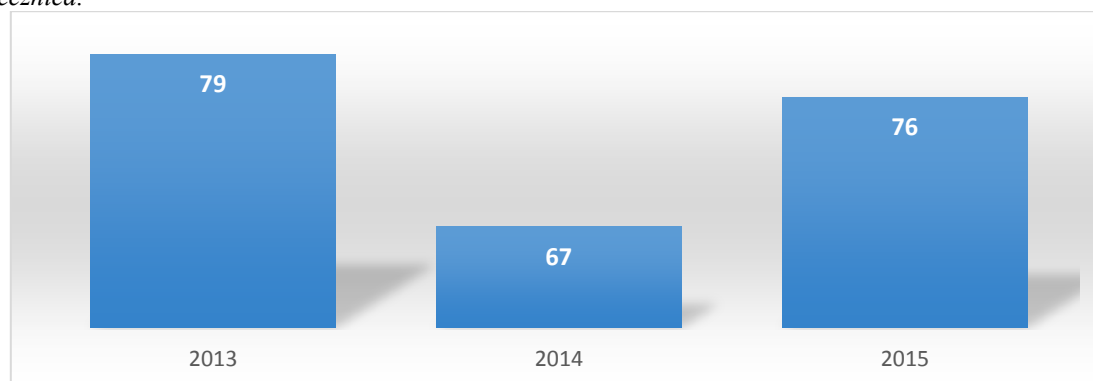
mężczyźni	5	5	5
<i>Osoby dorosłe zaliczone do stopnia niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu</i>			
stopień znaczny	16	22	19
stopień umiarkowany	18	24	31
stopień lekki	13	16	10
<i>wiek</i>			
16-25 lat	4	11	4
26-40 lat	4	8	2
41-59 lat	9	21	25
60 i więcej	30	22	29
<i>pleć</i>			
kobiety	30	28	31
mężczyźni	17	34	29

Ubóstwo

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Radeczna korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ubóstwa. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin, alkoholizm.

Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa była zmienna. W 2014 r. liczba beneficjentów była mniejsza o 15% w stosunku do roku 2013, natomiast w 2015 roku wzrosła o 13% w stosunku do roku poprzedniego.

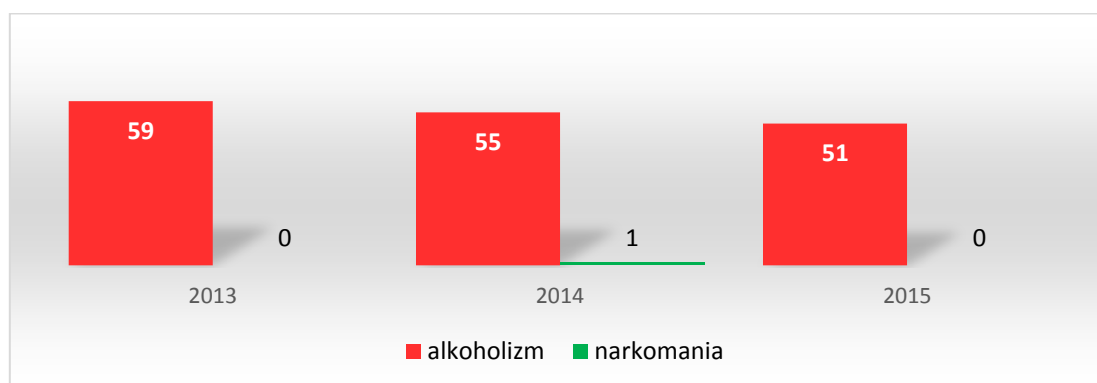
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radeczna.

Alkoholizm i inne uzależnienia

Częstym powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Radecznica są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

Liczba rodzin, które otrzymują wsparcie z uwagi na problemy alkoholowe w latach 2013-2015 zmalała o 14%.

Tabela 14. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA o podjęcie czynności w kierunku do zobowiązania do leczenia odwykowego w latach 2013-2015. Źródło: dane GKRPA Radecznica.

Wnioski o podjęcie czynności w kierunku do zobowiązania do leczenia odwykowego	2013	2014	2015
liczba wniosków złożonych do GKRPA, w tym przez:	19	19	19
członków rodziny	-	5	5
Ośrodek Pomocy Społecznej	-	10	8
Policja	-	4	3

W 2013 roku GKRPA przeprowadziła rozmowy z 35 członkami rodzin z problemem alkoholowym. Skierowane zostały 3 wnioski do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W 2014 roku GKRPA przeprowadziła 23 rozmowy motywujące do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, w efekcie 6 klientów podjęło leczenie w szpitalu w Radecznicy na oddziale odwykowym. Do Sądu skierowano 2 wnioski zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, do Izby Wytrzeźwień w Zamościu przewieziono 21 osób. W 2015 roku GKRPA przeprowadziła 20 rozmów motywujących do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, w wyniku czego 3 osoby podjęły leczenie w szpitalu w Radecznicy na oddziale odwykowym. Do Izby Wytrzeźwień w Zamościu przewiezione zostały 3 osoby nietrzeźwe. Rodzinom, w których występują problemy alkoholowe udzielano pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed

przemocą w rodzinie.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Następnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Radecznica, są problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu w 2015 zmniejszyła się o 18% w stosunku do roku 2013.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

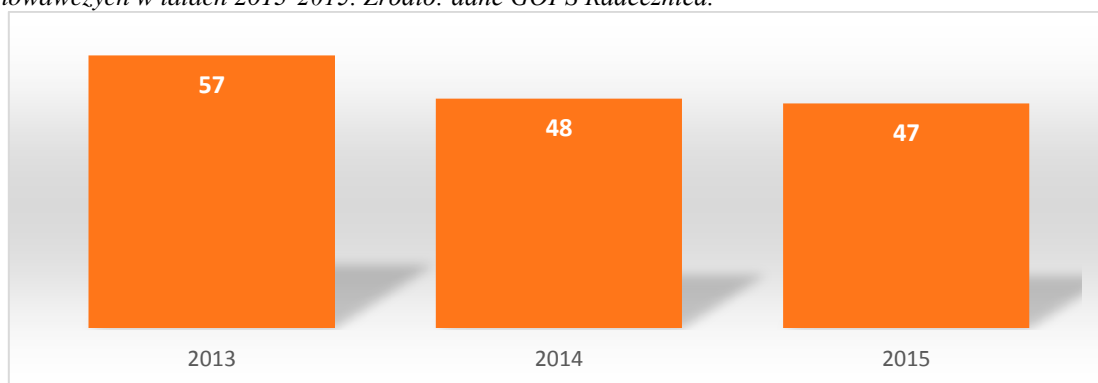

Tabela 15. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
Rodziny z dziećmi	107	109	99
Rodziny niepełne	19	13	17
Rodziny emerytów i rencistów	65	66	56

Biorąc pod uwagę typy rodzin, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015 należy stwierdzić, że największym świadczeniobiorcą były rodziny z dziećmi. W 2015 roku również ta kategoria stanowi największy udział w rodzaju rodzin korzystających ze świadczeń (99 rodzin). W latach 2013-2015 odnotowano spadek ogólnej liczby rodzin objętych pomocą.

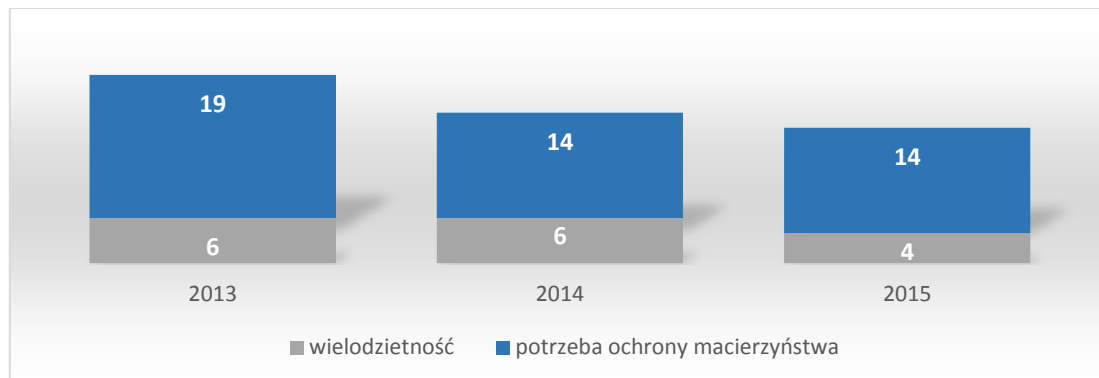
Rodzinom zmagającym się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi zapewniono wsparcie asystenta rodziny, który ma za zadanie pracować z rodzinami biologicznymi, wspierać je w wypełnianiu zadań tak, by zapobiec odebraniu dziecka z rodziny. W 2014 roku w GOPS zatrudniony był jeden asystent rodziny, który wsparciem obejmował 12 rodzin. W 2015 roku 11 rodzin było pod opieką asystenta rodziny.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Liczba osób otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa w Gminie Radecznica w latach 2013-2015 zmniejszyła się o 26%.

Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

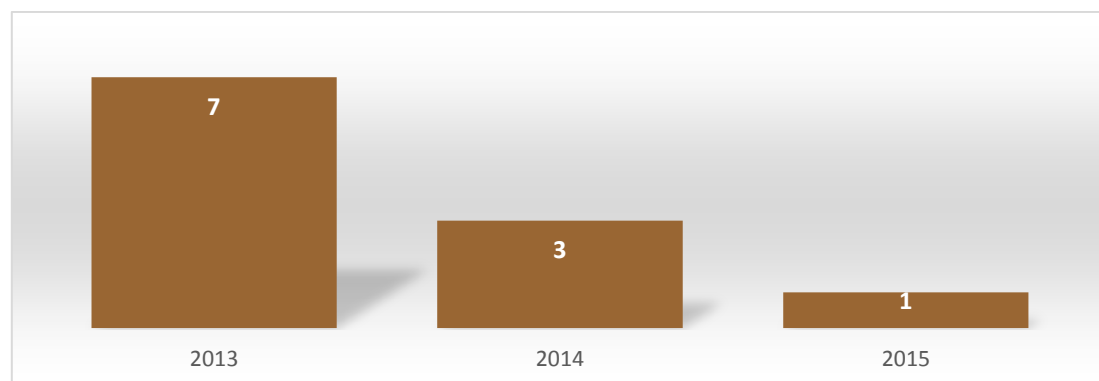

Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Radecznica znajdują się rodziny, w których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. Działania wobec osób przebywających w zakładach karnych oraz je opuszczających podejmowane są przez instytucje działające w różnych obszarach: sądownictwo, służba więzienna, publiczne służby zatrudnienia, pomoc społeczna oraz sektor pozarządowy. Dla zapewnienia skuteczności wsparcia istotne jest zdiagnozowanie sytuacji tych osób oraz opracowanie modelu współpracy międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej na rzecz ich wspierania.

W Gminie Radecznica w latach 2013 – 2015 kilkunastu rodzinom udzielono wsparcia z tytułu trudności adaptacyjnych osób po opuszczeniu zakładu karnego.

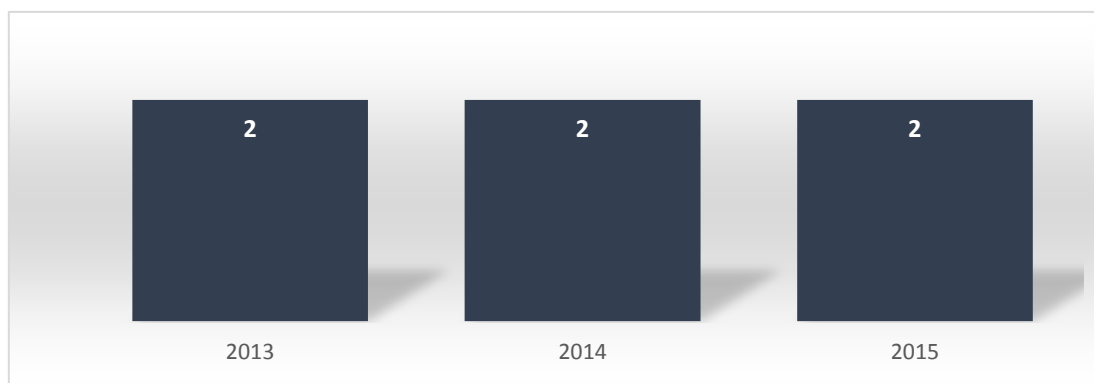
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznica.

Przemoc w rodzinie

Jak wynika z danych GOPS w Radecznicy przemoc w rodzinie nie jest częstym powodem trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy. W latach 2013-2015 co roku z powodu przemocy w rodzinie wsparcie otrzymywały 2 rodziny. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. Pracownicy socjalni GOPS systematycznie monitorowali sytuację w zagrożonych rodzinach.

Wykres 177. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.

Często w rodzinach dotkniętych przemocą domową dodatkowo występuje problem uzależnień, rodziny te nierzadko dotknięte są ubóstwem, bezrobociem oraz innymi dysfunkcjami.

Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą odbywała się poprzez działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, w składzie: dzielnicowego, przedstawicieli pomocy społecznej, oświaty, parafii, służby zdrowia, kuratora sądowego. Członkowie grup w ramach kompetencji reprezentowanych instytucji podejmowali działania pomocowe, opracowywali oraz realizowali plany działania pomocy rodzinom, diagnozowali i monitorowali sytuację tych rodzin. W 2013 roku ZI odbył 5 posiedzeń i rozpatrywał 11 „Niebieskich Kart - A”, które sporządzone zostały przez funkcjonariuszy policji, powołano trzy grupy robocze. W 2014 roku ZI odbył 4 spotkania, rozpatrywano 4 „Niebieskie Karty – A”, sporządzone przez policję. Powołano jedną grupę roboczą. W 2015 roku odbyło się 9 spotkań ZI, który pracował nad 12 „Niebieskimi Kartami - A”, z których 2 zostały założone przez pracowników socjalnych, jedna przez psychologa z Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, a pozostałe 9 sporządzone zostały przez przedstawicieli policji, w tym 4 w roku 2014. W trakcie pracy z rodzinami w ramach procedury sporządzono 8 formularzy „Niebieskich Kart” - C, z osobami co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz 6 formularzy „Niebieskich Kart” - D, z osobami co do

których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 2015 roku utworzono 8 grup roboczych. Zakończonych zostało 10 procedur „Niebieska Karta”, w tym 7 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, pozostałe 3 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięły 103 osoby (59 kobiet, 44 mężczyzn). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Wykształcenie:

- podstawowe - 57
- zawodowe - 13
- średnie - 10
- policealne - 3
- wyższe - 12
- brak danych - 8

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat - 57
- 17-25 lat - 6
- 26-59 lat - 30
- 60 i więcej - 10
- brak danych - 0

Zawód:

- uczeń - 54
- rolnik - 5
- przedsiębiorca - 8
- pracownik umysłowy - 5

- pracownik fizyczny - 10
- emeryt/rencista - 11
- bezrobotny - 4
- inny – 0
- brak danych - 6

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli określając stopień zadowolenia z podanych warunków życia w Gminie. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4, przy czym 0 – bardzo niezadowolony/a; 1 – niezadowolony/a; 2 – niezdecydowany/a; 3 – zadowolony/a; 4 – bardzo zadowolony/a).

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolona z następujących warunków życia w Gminie*	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	16	11	30	30	12
2. Dostęp do Internetu	19	14	15	39	13
3. Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	8	12	31	35	14
4. Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	6	15	18	42	19
5. Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	6	20	22	36	16
6. Dostępność doradztwa psychologiczno – prawnego	11	25	34	20	9
7. Poziom pomocy społecznej	3	12	35	27	21
8. Poziom opieki zdrowotnej	13	19	31	23	12
9. Bezpieczeństwo publiczne	7	15	23	38	16
10. Warunki mieszkaniowe	4	9	22	40	23
11. Miejsca rekreacji (np. parki, skwer, place zabaw)	19	21	20	28	13
12. Jakość szkół	15	7	23	35	19
13. Dostępność przedszkoli	19	25	28	22	7
14. Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	7	13	29	41	11
15. Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	9	20	34	26	11
16. Dostępność handlu i usług	8	13	18	45	15
17. Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	8	14	31	36	12

* Nie wszyscy badani odpowiedzieli na wszystkie pytania

Najbardziej pozytywnie (odpowiadając „Zadowolony/a” lub „Bardzo zadowolony/a”) ocenili respondenci następujące aspekty życia w Gminie Radecznicza:

- Warunki mieszkaniowe (64%);
- Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy (61%);

- Dostępność handlu i usług (61%).

Najmniej usatysfakcjonowani ankietowani okazali się w stosunku do następujących obszarów funkcjonowania Gminy (odpowiedź „Niezadowolony/a” lub „Bardzo niezadowolony/a”):

- Dostępność przedszkoli (44%);
- Miejsca rekreacji (np. parki, skwer, place zabaw) (40%);
- Dostępność doradztwa psychologiczno – prawnego (36%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na sześć pytań:

1. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (25 wskazań)
- b) Przemoc ze strony rodziców (2)
- c) Alkohol i papierosy (51)
- d) Narkotyki (16)
- e) Chuligaństwo (26)
- f) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (37)
- g) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (34)
- h) Inne: Brak miejsc, gdzie można zorganizować sobie czas, brak np. siłowni, stołu do tenisa dostępnego po lekcjach lub niedostateczny sposób poinformowania, że coś takiego jest;

2. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Nieporadność życiowa (16)
- b) Ubóstwo (21)
- c) Bezrobocie (49)
- d) Alkoholizm (41)
- e) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (13)
- f) Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego (16)
- g) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (17)
- h) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (19)
- i) Inne: 0

3. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Izolacja społeczna, samotność (42)
- b) Izolacja rodzinna, odrzucenie (22)
- c) Niepełnosprawność (27)
- d) Niezdolność do samoobsługi (27)
- e) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (50)
- f) Inne: nietolerancja; plotkarstwo;

4. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (44)
- b) Mała liczba lekarzy specjalistów (74)
- c) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (31)
- d) Inne: problem z lekarzem rodzinnym i jego uprzejmością; niekompetencja lekarzy; przestarzały sprzęt; lekarz jest bardzo niemiły, nie pracuje w godzinach, w których powinien pracować; brak edukacji zdrowotnej; brak dyżurów pielęgniarek w sobotę; nieporadny lekarz; mało lekarzy;

5. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak placówek wychowywania przedszkolnego (54)
- b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (59)
- c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (30)
- d) Brak stołówek szkolnych (11)
- e) Inne: brak ciekawych pomocy dydaktycznych, aby dzieci zainteresować nauką, pokazać „inny świat”; brak zagospodarowania remiz;

6. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową (21)
- b) Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury (44)
- c) Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (13)
- d) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (44)
- e) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (44)

- f) Inne: zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych, w których można wziąć czynny udział, np. zagrać w siatkówkę, przebiec samemu tor z przeszkodami, wziąć udział w biegu na czas; brak siłowni w niektórych wsiach; zbudować orlik;

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Radecznica mieszkańcy uznali:

- 1) wśród dzieci i młodzieży:
 - Alkohol i papierosy – 27%;
 - Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 17%;
 - Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego – 18%;
- 2) wśród rodzin:
 - Bezrobocie – 26%;
 - Alkoholizm – 21%;
 - Ubóstwo – 11%;
- 3) wśród osób starszych:
 - Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu – 29%;
 - Izolacja społeczna (samotność) - 25%;
- 4) w obszarze opieki zdrowotnej:
 - Mała liczba lekarzy specjalistów - 47%;
 - Długi okres oczekiwania na usługi medyczne - 28%;
- 5) w obszarze edukacji:
 - Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki - 38%;
 - Brak placówek wychowywania przedszkolnego - 35%;
- 6) w obszarze sportu i kultury:
 - Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – 26%;
 - Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury – 26%;
 - Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży - 26%.

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

- Poprawa warunków mieszkaniowych jak: kanalizacja w obrębie gminy, przyłączenie do sieci gazowej domów w obrębie gminy, pogłębienie rowów i osuszenie terenów na obszarze gminy;
- Budowa miejsc, gdzie można aktywnie spędzić czas np.: pograć w siatkówkę, w piłkę nożną, pobiegać, odpocząć na ławeczce;
- Oczyszczenie jeziora w Podlesiu Małym;

- Brak dostępu do lekarzy specjalistów: ginekologa, laryngologa;
- Słabe drogi w Zaburzu, mało miejsc do spędzania czasu np.: siłownia, plac zabaw w Zaburzu, lepiej wykształceni nauczyciele, więcej wycieczek;
- Drogi w Zaburzu;
- Mało miejsc do spędzania czasu;
- Pomoc dla ubogich rodzin;
- Żłobek, przedszkole;
- Lekarz rodzinny;
- Brak Orlika;
- Powiększenie siłowni;
- Budynek szkoły nie jest wystarczająco ogrzewany.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy.	6,59
2	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych.	5,76
3	Dzienny Dom Pomocy Społecznej.	5,91
4	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach.	5,28
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne.	5,33
6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych.	6,87
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej.	5,58
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	6,73
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	7,15
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy.	5,47
11	Założenie wolontariatu	6,04
12	Finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci.	6,47
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog).	7,77
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	7,51
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin.	7,80
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach.	7,54

17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli.	5,90
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy.	5,89
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych.	7,26
20	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	6,72

Powyzsza tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, majacym na celu rozwiazanie roznych problemow spolecznych (skala od 1 do 10, ocena srednia grupy). Najwyzsze oceny uzyskaly:

- 1) Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin – 7,80;
- 2) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog) – 7,77;
- 3) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach – 7,54.

Za zadania o najnizszym priorytecie zostaly uznane:

- 1) Likwidacja barier architektonicznych w urzedach – 5,28;
- 2) Mieszkania chronione, lokale socjalne – 5,33;
- 3) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawcow przemocy – 5,47.

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej:

- Akcja sprzątnięcia raz w roku (śmieci przy drogach lub w lasku) np. w wakacje;
- Cała gmina powinna być lepiej sprzątnięta;
- Organizowanie imprez okolicznościowych;
- Powrót do zimowisk podczas ferii zimowych;
- Świetlica dla dzieci z osoba zatrudnioną na pełny etat odpowiedzialną za opiekę nad nimi;
- Wybudować basen;
- Wybudowanie placów zabaw dla dzieci na terenie gminy;
- Założenie 2-3 parków na terenie całej gminy;
- Stworzenie szlaku turystycznego/ścieżki rowerowej;
- Wypożyczalnia kajaków na rzece Gorajec;
- Wprowadzenie aktualnych numerów domu i zmiana ich, gdy zajdzie taka potrzeba w całej gminie Radecznicza;

- Wybudowanie chodników w Dzielcach, Gorajcu, Zastawie, przy szkole Gorajec, Mokremlipiu;
- Darmowe książki, zeszyty, ubrania dla ubogich rodzin;
- Więcej imprez w Radeczniczy np.: złoty motocyklowe, koncerty;
- Pomoc i kontrola dla dzieci, które są w niebezpieczeństwie;
- Żłobek, przedszkole.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne i walory turystyczne, - małe zanieczyszczenie środowiska naturalnego, - obecność zabytków, pomników przyrody i rzadkich gatunków roślin, - Gmina jest ośrodkiem ruchu pielgrzymkowego – Bazylika Mniejsza w Radeczniczy, - szacunek do ojczyzny i ojcowizny, - przywiązanie do nauki Kościoła i tradycji, - aktywność kulturalna mieszkańców Gminy, - efektywnie działająca Biblioteka Publiczna Gminy Radecznicza wraz z Filią w Gorajcu, - aktywna działalność organizacji pozarządowych na terenie Gminy, - otwartość gminy na współpracę z organizacjami pozarządowymi, - bezpieczna gmina, - profesjonalna, wykwalifikowana kadra GOPS, - dobrze rozeznane zdiagnozowane środowisko, - dwa Ośrodki Zdrowia z wykwalifikowanym personelem medycznym, 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszająca się liczba urodzeń, - niewystarczająca liczba miejsc pracy, - brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - brak infrastruktury socjalnej: mieszkań chronionych, socjalnych, - brak świetlic środowiskowych, - brak dostępu do przedszkoli, - zły stan dróg, - niska aktywność ekonomiczna mieszkańców Gminy, - niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna, - niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów, - niewystarczający dostęp do rehabilitacji medycznej, - niewystarczający dostęp do długoterminowej opieki pielęgniarstwa w domu pacjenta, - brak świetlic i klubów seniora, - mała ilość dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, - niska świadomość mieszkańców w zakresie gospodarczego wykorzystania walorów turystycznych gminy, - niewystarczająca liczba animatorów i instruktorów sportu, - niedostateczna ilość imprez kulturalnych,

<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działań w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy, - rozwinięta sieć szkół, - wykwalifikowana kadra, - dobre wyposażenie szkół w sprzęt komputerowy, - duży potencjał twórczy uczniów i młodzieży, - obecność uznanych twórców ludowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców i potencjalnych turystów, - niewystarczająca współpraca ze szkołą, policją, - brak organizacji pozarządowych działających w dziedzinie pomocy społecznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój turystyki, agroturystyki, - rozwój ekonomii społecznej, - wymiana doświadczeń i czerpanie wzorców, wsparcie szkoleniowe, - tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych, - wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych, - rozwój społecznych grup wsparcia, - polityka prorodzinna, - programy przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, - zapotrzebowanie na zdrową żywność, - rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich, drobnej wytwórczości i usług dla rolnictwa, - edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania postaw w zakresie zdrowego stylu życia, - stałe szkolenie zawodowe kadry pomocy społecznej - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, - realizacja projektów finansowanych ze środków UE szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny, - prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - odpływ ludności spowodowany emigracją zarobkową, - wzrost patologii spowodowany brakiem pracy, - osłabienie więzi społecznych i rodzinnych, - występowanie zagrożeń w funkcjonowaniu rodziny, - wzrastająca liczba różnego rodzaju uzależnień, - wysoka tolerancja społeczeństwa na alkoholizm, - ubóstwo, niskie dochody rodzin utrzymujących się z rolnictwa, - niestabilna polityka społeczna, - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości, - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw, - pogłębiające się ubożenie rodzin ubogich, - starzenie się społeczeństwa i stopniowe wyludnienie, - nasilające się skutki patologii społecznych, - zły stan zdrowia mieszkańców gminy - zanikanie tradycji, kultury lokalnej, regionalnej, - brak zainteresowania rozwojem kultury, - brak stypendiów dla uczniów uzdolnionych, - brak zainteresowania osadnictwem w

	gminie, - niewiara i niechęć mieszkańców do poprawy swojej sytuacji życiowej.
--	--

7. Planowanie działań

7.1 Misja i wizja Gminy Radecznica

Misja

Gmina Radecznica – silne rodziny, aktywni seniorzy, integralny rozwój człowieka.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Radecznica:

Gmina Radecznica jest Gminą, która dąży do tego, aby być Gminą kreatywną, bezpieczną, otwartą na potrzeby społeczności. Swoim mieszkańcom chce zapewnić jak najlepsze warunki życia.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Radecznica jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

7.2 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Radecznica, pozwala prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między

innymi wprowadzania w życie programu „Europa 2020”, który wiele uwagi poświęca poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Radecznica, podobnie jak inne samorzady w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa Gminy, migracji - zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanych jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Radecznica musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomicznym – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Radecznica oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i zadania, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom**

prognozuje się:

- narastające potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, występowanie poczucia bezradności wśród osób, które utraciły pracę, niskiej wiary w jej uzyskanie, postępującą dezaktualizację kwalifikacji szczególnie osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;

- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;

- **Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**

prognozuje się:

- zwiększona dzietność rodzin spowodowana programem Rodzina 500+;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;

- **Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;

- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych;

- **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Radecznica, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną.

Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,

- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do domów pomocy społecznej,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

7.3 Cele strategiczne, operacyjne i zadania

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty. Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Radecznica połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- **Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom.**
- **Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- **Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania**
- **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań	Wykonawcy	Budżet
Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom	Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe i inne	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja staży zawodowych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Spotkania z pedagogiem	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	GOPS, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Pomoc finansowa	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Punkt Informacji,	GOPS	Środki

		Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie		własne i zewnętrzne
		Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Miejsca izolacji dla sprawców	JST	Środki własne i zewnętrzne
Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wsparcie asystenta rodziny	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	Szkoły, NGO, Kluby sportowe	Środki własne i zewnętrzne
	Popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta”	Szkoły, NGO, Kluby sportowe	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Kluby sportowe	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	NGO, Kluby sportowe	Środki własne i zewnętrzne

	Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie zajęć specjalistycznych w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych	Szkoły, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja kampanii społecznych	Szkoły, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	Szkoły, Biblioteka, GCK	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali,	Szkoły, GCK, GKRPA	Środki własne i zewnętrzne

		wystaw		
		Prowadzenie kół zainteresowań	Szkoły, GCK	Środki własne i zewnętrzne
		Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	JST, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)	Szkoły, Biblioteka, oddział przedszkolny	Środki własne i zewnętrzne
	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży	Szkoły, GCK, Biblioteka	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej	Szkoły, GCK, Biblioteka	Środki własne i zewnętrzne
		Prezentacja twórców ludowych,	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad	Poradnia PP, Szkoły, Policja, NZOZ, GKRPA, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do	Szkoły, GOPS, JST,	Środki własne i

		życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych	NGO	zewewnętrzne
		Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	Szkoły, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w różnych programach edukacyjnych	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w programach: „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. niebieska Karta	Szkoły, GOPS, Służba zdrowia, GKRPA, JST, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania	Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	GOPS, Szkoły, GCK, Biblioteka, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	GOPS, GCK, Biblioteka, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i	Szkoły, GOPS, NGO, GCK	Środki własne i zewnętrzne

		niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów		
		Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	Szkoły, NGO, GCK	Środki własne i zewnętrzne
		Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Zakup literatury specjalistycznej dla opiekunów oraz osób niepełnosprawnych	JST, Biblioteka	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych,	JST, NGO, GCK	Środki własne i zewnętrzne
		Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym,	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie	JST, GOPS	Środki własne i zewnętrzne

	przewlekłe chorym	świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna		
		Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych	GOPS	Budżet państwa
		Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Zabezpieczenie miejsc socjalnych,	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	JST, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu	GOPS
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej		GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek		JST, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne

		edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych		
	Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej	JST, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju	JST, GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe	JST	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja kampanii „1%”, innych zbiórek publicznych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych,	JST	Środki własne i zewnętrzne

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Radecznica w obszarze polityki społecznej.

7.4 Harmonogram wdrażania strategii

Cele operacyjne	Kierunki działań	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wzrost kompetencji	Prowadzenie kursów i										

i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	szkoleń zawodowych dla osób dorosłych																			
	Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe i inne																			
	Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne																			
	Organizacja staży zawodowych																			
	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych																			
	Spotkania z pedagogiem																			
Pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących																			
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej																			
Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych																			
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie																			
	Pomoc finansowa																			
	Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.																			
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe																			
	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie																			
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych																			
	Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców																			
	Miejsca izolacji dla sprawców																			
Wzrost kompetencji	Warsztaty kompetencji																			

rodzicielskich	rodzicielskich, pedagogizacja rodziców																		
	Wsparcie asystenta rodziny																		
Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów																		
	Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów																		
	Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno- krajoznawczych																		
	Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej																		
Popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez uprawnianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta”																		
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych																		
	Organizacja wycieczek turystyczno- krajoznawczych																		
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy																		
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów																		
	Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno- wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych																		
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami																		

	zachowania																			
	Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą																			
	Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej																			
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych																			
	Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich																			
	Organizacja kampanii społecznych																			
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów																			
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych																			
	Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw																			
	Prowadzenie kół zainteresowań																			
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności																			
	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)																			
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci																			

	i młodzieży																		
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej																		
	Prezentacja twórców ludowych,																		
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad																		
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)																		
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych																		
	Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych																		
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia																		
	Udział w różnych programach edukacyjnych																		
	Udział w programach: „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”																		
	Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o																		

	tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli n. Niebieska Karta										
Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka										
	Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej										
	Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów										
	Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie										
	Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi										
	Zakup literatury specjalistycznej dla opiekunów oraz osób niepełnosprawnych										
	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania										

	działań samopomocowych na rzecz tych osób										
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych										
	Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej										
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna										
	Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych										
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy										
	Zabezpieczenie miejsc socjalnych										
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków										
	Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi										
	Wspieranie działalności										

	organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym																			
Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu																			
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej																			
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych																			
Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań																			
	Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej																			
	Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju																			
Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe																			
	Organizacja kampanii „1%”, innych zbiórek publicznych																			
	Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych,																			

7.5 Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych

samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Radecznica,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Radecznica przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2015-2016 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w Gminie.

Model zawiera następujące moduły, w których szacowana jest wielkość :

- 851 Ochrona Zdrowia (85153-Przeciwdziałanie narkomanii; 85154-Przeciwdziałanie alkoholizmowi)
- 852 Pomoc społeczna
- 853 Pozostałe zdania w zakresie polityki społecznej.

W prognozie finansowej na lata 2017-2026 zastosowano średnią wzrostu 2,5% wyliczoną na podstawie średnich wydatków na politykę społeczną w latach 2015-2016 przewidywaną na podstawie danych własnych Gminy Radecznica i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki społecznej
1	2017	6 579 113
2	2018	6 743 591
3	2019	6 912 181
4	2020	7 084 985
5	2021	7 262 110
6	2022	7 443 662
7	2023	7 629 754
8	2024	7 820 498

9	2025	8 016 010
10	2026	8 216 411

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Radecznica przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach 2015-2016 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2015 i 2016 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

W prognozie na lata 2017-2026 przyjęto wskaźnik 2,5% wzrostu w skali roku wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych przewidywany na podstawie danych własnych Gminy Radecznica i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2017	6 463 958	310 300	153 000
2	2018	6 625 557	318 058	156 825
3	2019	6 791 196	326 009	160 746
4	2020	6 960 976	334 159	164 764
5	2021	7 135 000	342 513	168 883
6	2022	7 313 375	351 076	173 105
7	2023	7 496 210	359 853	177 433
8	2024	7 683 615	368 849	181 869
9	2025	7 875 705	378 070	186 416
10	2026	8 072 598	387 522	191 076

7.6 Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radecznica na lata 2017–2026 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

- Program współpracy Gminy Radecznica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

IV. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych zadań i projektów oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Radecznicy.

Monitoring prowadzony będzie przez zespół oceniający Strategię w oparciu o:

- monitoring wskaźnikowy – w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć
- monitoring społeczny – na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne.

Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2020 roku.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Radecznica, a w jego skład wejdą min. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przewyciężenia.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radecznica. Dodatkowo dane uzyskane dzięki wykorzystaniu ankiet oraz szerokiego udziału mieszkańców służyć będą ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalone będą w zależności od ich kategorii.

Wskaźniki ewaluacyjne

Rozróżniamy następujące rodzaje wskaźników:

- wskaźniki zasobów – przedstawiają informacje o środkach finansowych, rzeczowych oraz zasobach ludzkich, które są wykorzystywane do wdrożenia danego zadania/ projektu; w ujęciu tym wskaźniki te odnoszą się do wielkości alokacji budżetowych na danym poziomie pomocy; np. liczba dni pracy ekspertów czy koszt budowy mieszkania socjalnego;
- wskaźniki wyników, odnoszą się do bezpośrednich konsekwencji działań zadania/ projektu – oddziałujących na bezpośrednich beneficjentów; wskaźniki te mogą mieć charakter fizyczny (np. liczba osób przeszkolonych) lub finansowy (zmniejszenie kosztów leczenia);
- wskaźniki oddziaływania, odnoszą się do konsekwencji zadania/ projektu (zamierzonych i niezamierzonych, pozytywnych i negatywnych) wykraczających poza efekty bezpośrednie – krótkoterminowe; można wyróżnić dwa rodzaje oddziaływania:

- a) oddziaływanie bezpośrednie – efekty, które pojawiają się po pewnym upływie czasu, ale są bezpośrednio związane z podjętymi działaniami i beneficjentami bezpośrednimi;
- b) oddziaływanie pośrednie – wszystkie inne rodzaje efektów - niezamierzone przez daną interwencję lub wynikające z niej działania.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	- liczba przeprowadzonych kursów i szkoleń - liczba osób, które uczestniczyły w kursach i szkoleniach
	Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe i inne	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	- liczba godzin poradnictwa, warsztatów - liczba osób, które skorzystały z porad
	Organizacja staży zawodowych	- liczba zorganizowanych staży zawodowych

	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych	- liczba zorganizowanych spotkań
	Spotkania z pedagogiem	- liczba zorganizowanych spotkań
Pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących	- liczba i rodzaj wspólnych działań
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	- liczba utworzonych PES
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	- kwota wydatków przeznaczona na dożywianie
	Pomoc finansowa	- kwota udzielonych świadczeń - liczba osób, rodzin korzystających z pomocy finansowej
	Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.	- liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	- liczba udzielonych porad
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych	- liczba podjętych działań przez ZI, grupy robocze
	Program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców	- liczba osób objętych programem
	Miejsca izolacji dla sprawców	- liczba miejsc
Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców	- liczba warsztatów - liczba osób biorących udział w warsztatach
	Wsparcie asystenta rodziny	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	- liczba godzin zajęć wyrównawczych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych
	Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	- liczba godzin zajęć sportowych

		- liczba uczniów biorących udział w zajęciach sportowych
	Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w rozgrywkach sportowych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta”	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w zawodach sportowych
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów	- liczba zankietowanych uczniów
	Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych	- liczba godzin zajęć specjalistycznych - liczba osób biorących udział w zajęciach specjalistycznych
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	- liczba prowadzonych grup - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	- liczba spotkań ze specjalistami - liczba osób uczestniczących w poszczególnych spotkaniach
	Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej	- liczba osób korzystających z pomocy materialnej i emocjonalnej - liczba i rodzaj

		oferowanej pomocy
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych	- liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba osób uczestniczących w prelekcjach, spotkaniach
	Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	- liczba projektów, kampanii
	Organizacja kampanii społecznych	- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów	- liczba spotkań, warsztatów
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw	- liczba zorganizowanych spotkań, wykładów, widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw - liczba osób uczestniczących w ww. przedsięwzięciach promujących kulturę
	Prowadzenie kół zainteresowań	- liczba dostępnych kół zainteresowań - liczba uczestników
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	- liczba zorganizowanych spektakli, przedstawień
	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży	- liczba godzin warsztatów - liczba uczestników
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej	- liczba konkursów
	Prezentacja twórców ludowych,	- liczba spotkań,

		prezentacji
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad	- liczba kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	- liczba typów form wsparcia - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych	liczba godzin przeprowadzonych zajęć - liczba osób biorących udział w zajęciach
	Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	liczba przeprowadzonych konkursów - liczba zorganizowanych pikników rodzinnych
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	- liczba akcji profilaktycznych, plakatowych
	Udział w różnych programach edukacyjnych	- liczba programów edukacyjnych - liczba uczestników
	Udział w programach: „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”	- liczba szkół biorących udział w programie - liczba osób korzystających z programu
	Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. Niebieska Karta	- liczba akcji, gazetek o tematyce profilaktycznej - liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba szkoleń dla nauczycieli - liczba osób uczestniczących w akcjach, spotkaniach, szkoleniach
Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	- liczba imprez, uroczystości integracyjnych - liczba osób uczestniczących w imprezach, uroczystościach integracyjnych

	Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	- liczba i rodzaj działań promocyjnych
	Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów	liczba godzin zajęć dla osób starszych i niepełnosprawnych - liczba osób uczestniczących w zajęciach
	Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi	- liczba osób objętych programem
	Zakup literatury specjalistycznej dla opiekunów oraz osób niepełnosprawnych	- liczba zakupionych pozycji - kwota przeznaczona na zakup literatury
	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	- liczba i rodzaj podjętych działań
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych	- liczba zorganizowanych wyjazdów, wycieczek integracyjnych - liczba osób biorących udział w wyjazdach, wycieczkach
	Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	- liczba zlikwidowanych barier - rodzaj przeprowadzonych działań
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna	- liczba osób korzystających z pomocy
	Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych	- liczba wypłaconych zasiłków (kwota) - liczba beneficjentów zasiłków
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zabezpieczenie miejsc socjalnych	- liczba dostępnych miejsc socjalnych
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	- liczba dofinansowań - kwota dofinansowania

	Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	- liczba interwencji, działań wspierających NGO
Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu	- liczba wolontariuszy działających przy GCW
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej	- liczba osób zaangażowanych w pomoc sąsiedzką
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych	- liczba osób korzystających z dowozu
Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań	- liczba zorganizowanych konferencji, spotkań
	Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej	- liczba i rodzaj wspólnie podjętych działań
	Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju	- liczba i rodzaj wspólnie podjętych działań
Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe	- liczba organizacji, którym udzielono wsparcia
	Organizacja kampanii „1%”, innych zbiórek publicznych	- liczba przeprowadzonych kampanii, zbiórek publicznych
	Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych	- liczba i rodzaj podjętych działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

W każdym realizowanym zadaniu zostaną zidentyfikowane wskaźniki, przed rozpoczęciem realizacji - zaplanowane, na końcu - osiągnięte. Każde zadanie zostanie podsumowane raportem pisemnym, przekazywanym do koordynatora strategii.

Wzór raportu:

zadanie/ projekt	instytucja/ organizacja realizująca	zaplanowane wskaźniki osiągnięć	osiągnięte wskaźniki	źródła danych
nazwa i opis, cele		twarde	twarde	ankiety, listy obecności,

		miękkie	miękkie	dokumenty projektu, itp.
--	--	---------	---------	--------------------------

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna jej ocena – jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np., ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania.

Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

- Planowanie ewaluacji GSRPS obejmie następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji;

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy Radecznica

W związku z przystąpieniem do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia i program sprecyzują i zweryfikują najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określą sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy.

Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

Uwaga! Ankieta jest anonimowa!

Metryczka (wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń rolnik przedsiębiorca pracownik umysłowy pracownik fizyczny

emeryt/rencista bezrobotny inny (jaki?)

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia w Gminie Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4		Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	0	1	2	3	4
2.	Dostęp do Internetu	0	1	2	3	4
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	0	1	2	3	4
4.	Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	0	1	2	3	4
5.	Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	0	1	2	3	4
6.	Dostępność doradztwa psychologiczno - prawnego	0	1	2	3	4
7.	Poziom pomocy społecznej	0	1	2	3	4
8.	Poziom opieki zdrowotnej	0	1	2	3	4
9.	Bezpieczeństwo publiczne	0	1	2	3	4
10.	Warunki mieszkaniowe	0	1	2	3	4
11.	Miejsca rekreacji (np. parki, skwery, place zabaw)	0	1	2	3	4
12.	Jakość szkół	0	1	2	3	4
13.	Dostępność przedszkoli	0	1	2	3	4

14.	Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	0	1	2	3	4
15.	Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	0	1	2	3	4
16.	Dostępność handlu i usług	0	1	2	3	4
17.	Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	0	1	2	3	4

W każdym pytaniu od 1 do 6 prosimy o zaznaczenie (X) 2 wybranych odpowiedzi:

1) Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Alkohol i papierosy
- Narkotyki
- Chuligaństwo
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Inne (jakie?)

2) Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Brak poradnictwa psychologiczno - prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne (jakie?)

3) Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)

- Niepełnosprawność
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- Inne (jakie?)

4) Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne
- Mała liczba lekarzy specjalistów
- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Inne (jakie?)

5) Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Brak placówek wychowania przedszkolnego
- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak stołówek szkolnych
- Inne (jakie?)

6) Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury
- Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- Inne (jakie?)

Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

mało ważne

bardzo ważne

1	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	
2	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	
4	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne.	
6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych.	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej.	
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy.	
11	Założenie wolontariatu	
12	Finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog)	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin.	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach.	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli.	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy.	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych.	
20	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej:

.....

DZIĘKUJEMY!

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – jednostka samorządu terytorialnego
GOPs – Ośrodek Pomocy Społecznej
NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa
ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
PUP - Powiatowy Urząd Pracy
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

<i>Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Radecznicza. Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Radecznicza w latach 2013-2015 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl.</i>	<i>18</i>
<i>Wykres 7. Ruch naturalny ludności (urodzenia i zgony) w Gminie Radecznicza w latach 2013-2015. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl.</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 8. Migracje na terenie Gminy Radecznicza w latach 2013-2015. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl......</i>	<i>19</i>

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	35
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	35
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015. Źródło: GOPS Radecznicza.	36
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.....	37
Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	38
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	39
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	40
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	40
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	41
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/ ...	17
Tabela 2. Demografia Gminy Radecznicza. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl.	18
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Radecznicza. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl.	20
Tabela 4. Wybrane dane dot. szkół publicznych na terenie Gminy Radecznicza w latach 2013-2015. Źródło: dane instytucji.	21
Tabela 5. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	24
Tabela 6. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.....	25
Tabela 7. Liczba udzielonych świadczeń w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.	26

<i>Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS Radecznicza.</i>	26
<i>Tabela 9. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Źródło: dane GOPS Radecznicza.</i>	26
<i>Tabela 10. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.</i>	34
<i>Tabela 11. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Radecznicza w latach 2013-2015. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl</i>	35
<i>Tabela 12. Stopa bezrobocia w Powiecie, Województwie Lubelskim oraz Kraju w latach 2013-2015. Źródło: WUP w Lublinie.</i>	36
<i>Tabela 13. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla mieszkańców Gminy Radecznicza przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zamościu. Źródło: dane Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.</i>	36
<i>Tabela 14. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA o podjęcie czynności w kierunku do zobowiązania do leczenia odwykowego w latach 2013-2015. Źródło: dane GKRPA Radecznicza.</i>	38
<i>Tabela 15. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Radecznicza.</i>	39
<i>Rysunek 1. Umiejscowienie Gminy Radecznicza w Powiecie Zamojskim. Źródło: http://gminy.pl/</i>	15